

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15003224	IES Fernando Blanco	Cee	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua galega e literatura	3º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	10
4.1. Concrecións metodolóxicas	31
4.2. Materiais e recursos didácticos	32
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	33
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	34
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	36
6. Medidas de atención á diversidade	36
7.1. Concreción dos elementos transversais	38
7.2. Actividades complementarias	39
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	40
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	41
9. Outros apartados	42

1. Introducción

A contextualización socioxeográfica do noso centro de ensino remítenos a unha área, a comarca de Fisterra -aínda que tamén con alumnado de bisbarras limítrofes (Mazaricos, Vimianzo, Camariñas...) caracterizada por un substrato socioeconómico rural, mariñeiro nalgúns casos (nomeadamente Muxía e Fisterra) vilego, administrativo e comercial noutros (Cee e Corcubión) e preferentemente rural-labrego no alumnado procedente de Dumbría, Mazaricos ou Vimianzo.

En canto á situación sociolingüística do noso alumnado é preciso lembrar a boa disposición xeral cara á materia e o satisfactorio punto de partida no tocante á lingua inicial e habitual da maioría do alumnado. Con todo, son cada vez máis os alumnos e alumnas -principalmente das vilas de Cee e Corcubión, aínda que tamén de Fisterra- cun perfil lingüístico castelán e un abraiante descoñecemento da lingua propia. Non é o caso do alumnado procedente dos outros concellos de influencia: Muxía, Dumbría, Mazaricos...

A maior parte dos 27 alumnos que temos no grupo actual de 3º de ESO procede dos concellos de Cee (14) e Corcubión (8). Cinco proceden do concello de Fisterra. Nun só caso o alumnado procede do estranxeiro, de América latina.

As nosas decisións programáticas obedecen ao grande obxectivo educativo e social de conseguir consolidar falantes para o galego. Neste sentido, a materia de Lingua Galega en 3º de ESO continúa as liñas dos cursos anteriores na etapa coa novidade do achegamento á historia da literatura galega. Preténdese mellorar a eficacia comunicativa do alumnado na produción, recepción e interacción oral, escrita e multimodal e, pola outra, favorecer un uso ético da linguaxe. Agora, a atención céntrase no uso da lingua nos ámbitos educativo e social, sublíñase o papel das convencións literarias e do contexto histórico na comprensión dos textos literarios e dáselle un protagonismo máis relevante á reflexión sobre o funcionamento da lingua e os seus usos.

Entre os principais obxectivos están aqueles que se basean no recoñecemento da diversidade lingüística e dialectal da nosa contorna, de Galicia, de España e do mundo, particularmente do ámbito lusófono, co propósito de favorecer actitudes de aprecio a esta diversidade, e especialmente cara a lingua galega, combater prexuízos e estereotipos lingüísticos, tomar conciencia da situación da lingua propia de Galicia e estimular a reflexión interlingüística.

Nun enfoque global e competencial da educación lingüística, os criterios de avaliación e os contidos organizaranse en catro bloques.

En primeiro lugar, «As linguas e os seus falantes» recolle diferentes aspectos sociolingüísticos, facendo fincapé na diversidade lingüística e no desenvolvemento dunha actitude de respecto e aprecio pola lingua, carente de prexuízos de índole idiomática.

O segundo bloque, «Comunicación» abarca os saberes implicados na comunicación oral e escrita e a alfabetización informacional e mediática.

O terceiro bloque, «Educación literaria» procura consolidar o hábito lector do alumnado, incrementar a súa capacidade para interpretar textos literarios e realizar un achegamento ao contexto histórico-cultural comprendido entre a Idade Media e a literatura denominada de «Antre dous séculos».

O cuarto e último bloque, «Reflexión sobre a lingua», pretende acometer a aprendizaxe sistemática da gramática a través de procesos de indagación.

Alén dos contidos lingüísticos, sociolingüísticos e literarios que inclúe a programación da materia de Lingua Galega e Literatura deste curso, cómpre tamén salientar a incorporación de nocións básicas doutras linguas como o catalán e o portugués, especialmente este último.

A proposta didáctica que se presenta para 3º de ESO está articulada arredor de nove unidades didácticas.

Convén sinalar que cada unidade comeza cunha epígrafe chamativa, que en moitas ocasións, mais non sempre, se corresponderá co título ou o inicio dun texto literario característico da etapa da historia da literatura galega que se abordará na mesma.

En cada un dos trimestres, á hora de nos achegar a calquera temática, será o traballo coa oralidade a liña fundamental de traballo para conseguir falantes que dominen con fluidez a nosa lingua. Ben é certo que a comprensión, interpretación e xuízo crítico ante manifestacións de variado tipo e plasmadas en comentarios escritos nos que se busque a coherencia e a cohesión no discurso, así como o coidado no emprego do idioma terán un peso relevante no desenvolvemento desta materia.

Salientamos tamén a existencia dunha obra de lectura proposta para cada trimestre, que buscará o achegamento a mostras representativas do noso corpus literario

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e a realidade plurilingüe e pluricultural da Península Ibérica, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas (e, máis concretamente, a do portugués, catalán e éuscaro), e as características das principais variedades dialectais do galego, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos e valorar a devandita diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formar opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta ás necesidades e aos intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e para gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio galego, portugués e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permitan establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía axeitada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Levad', amigo que dormides as manhanas frías	<p>Tras unha avaliación inicial, a unidade bota a andar co contexto político e social no que xurdiu e se desenvolveu a literatura medieval en Galicia. Despois dunha aproximación aos cancioneros e aos autores e intérpretes, comeza o estudo da cantiga de amigo.</p> <p>A partir da lectura da cantiga «Levad', amigo que dormides as manhanas frías», o alumnado traballará a comprensión lectora e practicará as destrezas de expresión oral e escrita.</p> <p>Afondarase na narración, prestándolle atención aos seus elementos e estruturas e de xeito moi especial á figura do narrador. Deterémonos nas características do dicionario e no coñecemento dos campos semánticos.</p> <p>Atenderemos á fragmentación do latín e á familia románica para centrarnos no coñecemento da lingua catalá.</p> <p>Comezaremos co repaso da distinción entre lexema e morfemas e cos distintos tipos de palabras.</p> <p>Repaso do alfabeto galego e das correspondencias entre sons e grafías, cunha breve referencia ás grafías procedentes doutras linguas.</p>	15	14	X		
2	Mes de santos, defuntos e magosto galegos, samhaim irlandés	<p>Estudo da lírica medieval galego-portuguesa, desta volta coa cantiga de amor. Faise referencia previamente á influencia do amor cortés da cançó provenzal. Inclúese unha escolma de textos.</p> <p>A partir da lectura dun artigo publicado por Felipe Senén, traballarse a comprensión lectora, pero a temática do texto buscará afrontar un debate (pautas).</p> <p>A reportaxe, prestándolle atención á súa estrutura. A coherencia.</p> <p>O alumnado coñecerá o vocabulario propio de saúde e da sanidade, que inclúe enfermidades, obxectos, distintos tipos de médicos, etc.</p> <p>Atenderemos ao esplendor que vive a lingua galega no período medieval.</p> <p>O substantivo, xénero e número e clasificación semántica e tamén á frase substantiva e nominal.</p> <p>O sistema vocálico.</p>	10	11	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Chiscarlle o ollo ao teu gato pode comunicarte con el	<p>A cantiga de escarnio e maldicir, a lírica relixiosa, os xéneros menores e a prosa. A partir da lectura do artigo xornalístico « Chiscarlle o ollo ao teu gato pode comunicarte con el», o alumnado traballará a comprensión lectora, pero a temática do texto será o pretexto idóneo para expresarse oralmente e por escrito. Afondarase na noticia, prestándolle atención á súa estrutura. Ademais, este apartado continúa coas propiedades textuais, agora coa cohesión textual. O alumnado coñecerá o vocabulario propio do tempo meteorolóxico e a rica fraseoloxía que se xera arredor deste campo semántico. Atenderemos á diglosia e os distintos tipos de bilingüismo para achegarnos ás situacións de linguas en contacto. Adxectivo con especial atención ao grao e tamén á frase adxectiva. Sistema consonántico.</p>	10	10	X		
4	Silke	<p>Rematado o período medieval, centrámonos agora no chamado Galego Medio, desde os Séculos Escuros ao Prerrexurdimento e os precursores, pasando polo período da Ilustración. Engadirase unha significativa escolma de textos. A partir da lectura do texto «Silke», do libro O que sei do silencio (Andrea Maceiras), o alumnado traballará a comprensión lectora, pero a temática do texto será o pretexto idóneo para expresarse oralmente (distinguiremos entre debate formal e informal) e por escrito. Afondarase na tipoloxía textual, neste caso na descrición, distinguindo entre obxectiva e subxectiva. Así mesmo, detémonos en dous mecanismos de cohesión textual: a repetición e a deíxe. O alumnado coñecerá o vocabulario propio das árbores. Atenderemos á decadencia do galego na Idade Moderna e ao concepto de lingua minoritaria. Deterémonos nos distintos tipos de determinantes: artigo, demostrativo, posesivos, numerais e indefinidos. Abordaremos os grupos consonánticos.</p>	10	8		X	
5	Tecín soia a miña tea	<p>A unidade comeza coa descrición do contexto sociopolítico e cultural que rodea o Rexurdimento para pasar a centrarse</p>	10	12		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	Tecín soia a miña tea	<p>de vez na figura de Rosalía de Castro. A partir da lectura do poema «Tecín soia a miña tea», do libro Follas Novas (Rosalía de Castro), o alumnado traballará a comprensión lectora poema, pero a temática do texto e servirá tamén de fío condutor das actividades de expresión oral (con especial protagonismo para a argumentación nos debates) e escrita. Afondarase na tipoloxía textual, neste caso no diálogo, e prestaráselle especial atención á distinción entre estilo directo e indirecto. Ademais, o alumnado continuará traballando cos mecanismos de cohesión textual para centrarse neste caso na puntuación (coma, punto e punto e coma). Atenderemos aos prexuízos lingüísticos Deterémonos pronomes persoais, tónicos e átonos, na súa colocación e tamén no pronome de solidariedade. Os ditongos, tritongos e hiatos. Epecial atención á acentuación de palabras con i, u, formado hiato.</p>	10	12		X	
6	O Maio	<p>A figura e a obra de Manuel Curros Enríquez. Textos do poeta celanovés. A partir da lectura do poema «O Maio», do libro Aires da miña terra o alumnado traballará a comprensión lectora, pero a temática do texto servirá tamén de fío condutor das actividades de expresión oral e escrita. Afondarase na tipoloxía textual, neste caso nos textos formalizados. Importancia da puntuación (desta volta cos dous puntos e cos puntos suspensivos) como elemento de cohesión. Reflexión sobre a abundancia de préstamos neste campo semántico. Atenderemos á dignificación (Ilustración e Rexurdimento) dentro da historia social da lingua, así como á distribución social das linguas. O verbo. Atención ao tempo e ao modo e deterémonos tamén na alternancia vocálica e nos verbos irregulares. As regras xerais de acentuación centran este apartado, no que tamén se lle presta atención a outros casos como os monosílabos, hiatos e ditongos, palabras compostas, etc.</p>	10	13		X	
7	Entrevista á actriz María Mera	<p>A figura e a obra de Eduardo Pondal. Escolma de textos do poeta de Ponteceso. A partir da lectura dunha entrevista á actriz</p>	13	13			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	Entrevista á actriz María Mera	<p>María Mera publicada no xornal Praza Pública, o alumnado traballará a comprensión lectora, pero a temática do texto servirá tamén de fío condutor das actividades de expresión oral e escrita e así continuar falando e escribindo de actores e actrices e tamén de entrevistas. Afondarase precisamente na entrevista e nas súas características. Ademais, seguiremos abordando o estudo da cohesión, agora achegándonos aos conectores.</p> <p>Os peixes e outros animais mariños, de novo referíndonos á fraseoloxía que xeraron e tamén á súa transformación á hora de cocíñalos.</p> <p>Atenderemos ao proceso de normalización lingüística e á lexislación en materia de lingua en Galicia.</p> <p>Continuaremos co estudo do verbo, agora coas formas nominais, o infinitivo conxugado e as perífrases verbais.</p> <p>O apartado centrarase de cheo na acentuación diacrítica.</p>	13	13			X
8	Love in the ESO	<p>O apartado literario desta unidade está dedicado á poesía anterior ás Irmandades da Fala. A descrición do contexto social e literario dá paso á obra de Lamas Carvajal, Benito Losada, Leiras Pulpeiro, etc, cunha escolma de textos.</p> <p>A partir da lectura das viñetas do cómic «Love in the Eso», de Jacobo Fernández Serrano, o alumnado traballará a comprensión lectora, pero a temática do texto servirá tamén de fío condutor das actividades de expresión oral e escrita e así continuar falando e escribindo das complexas relacións amorosas na adolescencia.</p> <p>Afondarase precisamente na banda deseñada e nas características da súa linguaxe, pero tamén na importancia do guión. Ademais, seguiremos afondando na importancia dos conectores para a cohesión textual.</p> <p>Os sentidos e nas accións.</p> <p>Atenderemos á variación social e situacional das linguas.</p> <p>Estudo das preposicións e locucións preposicionais e a frases preposicional e o adverbio e a frase adverbial.</p> <p>A diérese e o apóstrofo.</p>	12	14			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	No sexo, guíate ben	<p>A narrativa e o teatro anterior ás Irmandades da Fala. Percorrido pola obra de Marcial Valladares, Antonio López Ferreiro, Lamas Carvajal, etc. A partir da lectura do texto «No sexo, guíate ben», de Luísa Abad, María Xosé Bravo e Carme Vilariño, o alumnado traballará a comprensión lectora, pero a temática do texto servirá tamén de fío condutor das actividades de expresión oral e escrita e así continuar falando e escribindo sobre sexualidade desde diversos puntos de vista. Afondarase nesta derradeira unidade nos textos expositivo-informativos para o que nos deteremos no contido, na estrutura e na expresión. Ademais, neste apartado tamén se lle prestará atención á linguaxe inclusiva.</p> <p>Vocabulario relacionado coas vacacións. Alternancia e mestura de códigos. Gheada, seseo e a outros trazos fonéticos do galego. As conxuncións e as locucións conxuntivas e tamén coas interxeccións. Uso de maiúsculas e minúsculas.</p>	10	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Levad', amigo que dormides as manhanas frías	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar, a partir da explicación sobre o desenvolvemento histórico do galego e do portugués, as semellanzas e diferenzas entre as dúas linguas, identificando e contrastando algúns dos seus trazos morfolóxicos máis salientables e ampliando o repertorio léxico básico en lingua portuguesa.	O alumnado, como mínimo, sabe explicar a historia da nosa lingua, a parte diferencial da historia da lingua portuguesa, identifica en textos as diferenzas entre ambas linguas e coñece léxico básico portugués.	PE	100
CA1.2 - Valorar a lingua catalá, analizando as súas características máis básicas para coñecer e comprender a realidade lingüística de España.	O alumnado, como mínimo, identifica nun texto as características máis básicas dun texto en catalán.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise apropiada.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	O alumno sabe escoller textos en base aos seus gustos, razoando a selección.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	A rapazada é capaz de ofrecer unha interpretación dos textos aos que se achega.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado, como mínimo, relaciona a obra de lectura con outras manifestacións artísticas e culturais en canto á súa temática e/ou á súa forma.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta tamén de todo o referido a lexemas e morfemas. Será quen de afrontar a clasificación das palabras segundo a súa morfoloxía.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Desenvolvemento sociohistórico da lingua galega e portuguesa. - Valoración e comprensión das principais características do catalán e das súas variantes. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Recoñecemento da lingua como sistema e das súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conxio - Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo.

UD	Título da UD	Duración
2	Mes de santos, defuntos e magosto galegos, samhaim irlandés	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumno é consciente dos prexuízos con respecto ás linguas e adopta unha postura crítica cara aos mesmos.	PE	100
CA2.2 - Realizar exposicións orais de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	O rapaz amosa habilidades e destrezas para expoñer certos temas de maneira oral e seguindo un guión previamente deseñado por el mesmo.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado comprende e analiza nunha cantiga medieval a finalidade, a temática, as personaxes, o xénero e subxénero de maneira satisfactoria.		
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Relaciona o sentido da obra lida coa súa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	O alumnado pon en relación unha cantiga coa literatura da época, coa evolución do xénero e coa arte actual dunha maneira satisfactoria.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta tamén de todo o referido ao substantivo (xénero, número, clasificación semántica, etc.)		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento de nocións básicas do portugués. Semellanzas e diferenzas morfolóxicas entre o galego e o portugués. Ampliación do vocabulario de uso cotián. As relacións históricas e políticas entre Galicia e Portugal. - Elaboración de traballos de investigación relacionados coa diversidade lingüística. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto). - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias de construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - que promovan a defensa do - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Recoñecemento da lingua como sistema e das súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conxio) - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	Chiscarlle o ollo ao teu gato pode comunicarte con el	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumno é consciente dos prexuízos con respecto ás linguas e adopta unha postura crítica cara aos mesmos.	PE	100
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumno é consciente das repercusións da comunicación e os actos comunicativos en xeral.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado, como mínimo, comprende e analiza nunha cantiga medieval a finalidade, a temática, as personaxes, o xénero e subxénero de maneira satisfactoria. Pode amosar isto mesmo nun texto prosístico medieval.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	A rapazada é capaz de ofrecer unha interpretación dos textos aos que se achega e pon en relación unha cantiga ou un texto en prosa coa literatura da época, coa evolución do xénero e coa arte actual dunha maneira satisfactoria.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta tamén de todo o referido ao adxectivo (tipos e graos)		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento de nocións básicas do portugués. Semellanzas e diferenzas morfolóxicas entre o galego e o portugués. Ampliación do vocabulario de uso cotián. As relacións históricas e políticas entre Galicia e Portugal. - Desenvolvemento da reflexión sociolingüística. Exploración e rexeitamento de prexuízos e estereotipos lingüísticos. Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, diglosia, préstamos, interferencias. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.

Contidos

- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatórios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto.
- Producción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias de construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
4	Silke	8

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Entrega os traballos no formato adecuado respectando os requisitos formais e de contido indicados previamente.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA2.9 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	O alumnado, como mínimo, analiza satisfactoriamente a significación dos elementos non verbais en mensaxes publicitarias.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	A rapazada é capaz de ofrecer unha interpretación dos textos aos que se achega.Pon en relación un texto dos Séculos Escuros coa literatura da época, coa evolución do xénero e coa arte actual dunha maneira satisfactoria.	PE	100
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado, como mínimo, relaciona a obra de lectura con outras manifestacións artísticas e culturais en canto á súa temática e/ou á súa forma.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta sobre distintos tipos de determinantes: artigo, demostrativo, posesivos, numerais e indefinidos. Particularidades destes.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversación, con especial atención aos actos de fala que implican controversia co interlocutor (a discrepancia, a queixa, a orde, a reprobación). - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, noticias falsas, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos texto - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Es-coita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - A expresión da subxectividade en textos de carácter expositivo. Identificación e uso das variacións das formas deícticas (fórmulas de confianza e cortesía) en relación coas situacións de comunicación. - Recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación. Procedementos explicativos básicos. A aposición. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias. - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.

Contidos
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.

UD	Título da UD	Duración
5	Tecín soia a miña tea	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).	PE	100
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	O alumnado, como mínimo, demostra que sabe utilizar de maneira adecuada estratexias na resolución dialogada de conflitos de maneira espontánea.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	O alumno sabe escoller textos en base aos seus gustos, razoando a selección.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	A rapazada é capaz de ofrecer unha interpretación dos textos aos que se achega, neste caso no contexto sociopolítico e cultural que rodea o Rexurdimento para pasar a a centrarse de vez na figura de Rosalía de Castro.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado é quen de crear textos propios con vontade de estilo.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta tamén de todo o referido aos pronomes persoais, tónicos e átonos, á súa colocación e tamén ao pronome de solidariedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversación, con especial atención aos actos de fala que implican controversia co interlocutor (a discrepancia, a queixa, a orde, a reprobación). - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, noticias falsas, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos texto - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do tex - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - A expresión da subxectividade en textos de carácter expositivo. Identificación e uso das variacións das formas deícticas (fórmulas de confianza e cortesía) en relación coas situacións de comunicación. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.

Contidos

- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha preselección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
6	O Maio	13

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Entrega os traballos no formato adecuado respectando os requisitos formais e de contido indicados previamente.	PE	100
CA2.3 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais e en situacións orais formais de carácter dialogado, mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	A rapazada é quen de interactuar na conversa (diálogo, debate...) respectando unhas pautas básicas.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	O alumno sabe escoller textos en base aos seus gustos, razoando a selección.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	A rapazada é capaz de ofrecer unha interpretación dos textos aos que se achega. Nesta ocasión, a vida e obra de Curros Enríquez. Análise da súa obra ao abeiro do contexto sociohistórico e da tradición literaria.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta do verbo en xeral, con especial atención ao tempo e ao modo. Será quen de afrontar o traballo cos verbos de alternancia vocálica e os irregulares.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Elaboración de traballos de investigación relacionados coa diversidade lingüística.

Contidos

- Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversación, con especial atención aos actos de fala que implican controversia co interlocutor (a discrepancia, a queixa, a orde, a reprobación).
- Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Es-coita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha preselección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e lingua-xes. Elementos de continuidade e d
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.

UD	Título da UD	Duración
7	Entrevista á actriz María Mera	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumno é consciente dos prexuízos con respecto ás linguas e adopta unha postura crítica cara aos mesmos.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	O alumnado ,como mínimo, entrega un traballo de redacción e unha entrevista que esperte interese e que respecte as características dese xénero textual.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	O alumno sabe escoller textos en base aos seus gustos, razoando a selección.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado, como mínimo, relaciona a obra de lectura con outras manifestacións artísticas e culturais en canto á súa temática e/ou á súa forma.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta do referido ao verbo, agora coas formas nominais, o infinitivo conxugado e as perífrases verbais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento da reflexión sociolingüística. Exploración e rexeitamento de prexuízos e estereotipos lingüísticos. Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, diglosia, préstamos, interferencias. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais, enmarcando de maneira básica as obras nos xéneros e subxéneros literarios. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.

UD	Título da UD	Duración
8	Love in the ESO	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumno é consciente dos prexuízos con respecto ás linguas e adopta unha postura crítica cara aos mesmos.		
CA2.6 - ocalizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	O alumnado, como mínimo, localiza posibles manipulacións en contidos procedentes dos medios de comunicación.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado, como mínimo, comprende e analiza, sobre unha selección de textos da poesía anterior ás Irmandades da Fala, o contido-interpretación das composicións, así como as liñas temáticas predominantes.	PE	100
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado é quen de crear textos propios con vontade de estilo.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	A rapazada é capaz de amosar unha relación entre os obxectivos da comunicación e as escollas lingüísticas.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta tamén de todo o referido ao estudo das preposicións, locucións preposicionais, o adverbio e a frase adverbial.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, noticias falsas, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos texto - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do tex - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto. - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunica - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto). - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias de construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.

UD	Título da UD	Duración
9	No sexo, guíate ben	10

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Entrega os traballos no formato adecuado respectando os requisitos formais e de contido indicados previamente.	PE	100
CA2.4 - Comprender, valorar criticamente e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado, como mínimo, valora criticamente o sentido e intencionalidade de mensaxes dos medios de comunicación dadas referidas a unha mesma noticia.		
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	O alumnado, como mínimo, realiza por escrito unha reflexión coherente sobre as posibles manipulacións nas canles de transmisión de información.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado revisa e procura entregar os seus textos sen erros propios da falta de lectura atenta (p.ex. letras repetidas, repetición de palabras, mais tamén incorreccións léxicas, gramaticais e ortográficas acaídas ao seu nivel).		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado, tras a lectura de textos de variado tipo, realiza unha análise e comentario literario apropiados, que responderán a un modelo preestablecido.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado, como mínimo, comprende e analiza, nunha antoloxía de textos pertencentes aos xéneros da narrativa e o teatro anteriores ás Irmandades da Fala, aspectos relativos ao contido, a finalidade, as temáticas, a modalización narrativa, o espazo, o tempo e os personaxes.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado é quen de crear textos propios con vontade de estilo.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	O alumnado, como mínimo sabe explicar as características que diferencian a lingua oral e a lingua escrita valéndose de exemplificacións propias.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado é quen de revisar textos propios, aplicando os coñecementos adquiridos no ámbito da reflexión sobre a lingua.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado, como mínimo, realiza buscas avanzadas no dicionario da lingua dunha maneira correcta para responder a necesidades lingüísticas concretas. Pode dar conta tamén de todo o referido ás conxuncións, locucións conxuntivas e interxeccións.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de traballos de investigación relacionados coa diversidade lingüística. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Secuencias textuais básicas, con especial atención ás expositivas. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audien-cia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, cali-dade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e trans-formación en coñecemento; comunica - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e move-mentos artísticos. - Estratexias de construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incor-poración progresiva da metalinguaxe específica. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación. - Relación entre os esquemas semántico e sintáctico das oracións coordinadas. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Antes de comezar cada unidade, segundo a indicación do pedagogo galego, Miguel Vázquez Freire, trataranse de pescudar na aula os coñecementos previos do alumnado, para relacionalos progresivamente cos novos contidos que se imparten, só así se poderá conseguir unha aprendizaxe significativa e construtiva na que os novos coñecementos e o proceso de aprendizaxe estean relacionados co desenvolvemento psicolóxico, o ritmo evolutivo e as capacidades e contidos adquiridos previamente polas alumnas e alumnos. De calquera xeito, é preferible aprender poucos conceptos e facelo de xeito rigoroso e non moitos de maneira superficial, como sucede coa aprendizaxe memorística significativa.

Tamén se proporán preguntas que supoñan un revulsivo para as/os estudantes e que incrementen a súa atención por medio da interacción co/coa docente. É moi relevante para o profesor/a a premisa de ensinar a aprender segundo a cal, a aprendizaxe é un proceso que se desenvolve ao longo da vida, por iso correspóndelle á/ao docente ir dotando o seu alumnado dunha progresiva autonomía que lle permita "aprender a aprender", a buscaren por si mesmos a información que teñen ao seu alcance para que o día de mañá saiban desenvolverse. Por outra banda, é preciso sinalar que sería moi efectivo crear unha liña metodolóxica común entre todos os membros do Departamento de Lingua Galega ao longo de toda a etapa, para evitar cambios ou desaxustes bruscos na/o alumna/o ao mudar de curso. Para iso, é indispensable a estreita cooperación de todos os compoñentes do Departamento.

LIÑAS METODOLÓXICAS:

O principal propósito que se procura é mellorar a competencia comunicativa en lingua galega. Non esquezamos que a clase de lingua estivo tradicionalmente orientada, na meirande parte dos casos, á realización dunha serie de actividades pouco motivadoras, encamiñadas a conseguir uns contidos formais que dificilmente teñen relación co uso real da lingua.

Sabemos que o desenvolvemento intelectual pode ser acelerado mediante o emprego de determinadas estratexias didácticas, por iso, a metodoloxía de ensino en Lingua Galega e Literatura tratará de ser o máis activa posible e alternará traballos individuais con traballos cooperativos que melloren os vínculos entre o alumnado e mesmo favorezan as relacións interculturais, por suposto, incluíndo na mesma liña a ensinanza por competencias. Segundo a Teoría de Intelixencias Múltiples de Gardner existen diferentes estilos de aprendizaxe, por conseguinte, tratarase na medida do posible de atender os diferentes ritmos para que todo o alumnado vaia adquirindo os coñecementos básicos.

Outra cuestión a ter en conta é o traballo da oralidade, pois en boa parte dos casos o uso da lingua polos rapaces e rapazas queda relegado a unha práctica ritual forzada polas clases de Lingua Galega e as outras materias que se imparten obrigatoriamente en galego. Por outra parte, somos moi conscientes de que a propia actitude do profesorado inflúe na motivación e rendemento do alumnado, pois como sinalou Jurjo Torres Santomé na súa teoría sobre o currículo oculto, en moitos aspectos, os valores transmitidos informalmente dende as aulas poden ter efectos moito máis determinantes e poderosos que os contidos curriculares explícitos. Teremos isto en conta para que non se produza ningún tipo de desaxuste na conformación do autoconceito nin na traxectoria académica do alumnado.

LIÑAS DE ACTUACIÓN NO PROCESO DE ENSINO E APRENDIZAXE:

-O uso de distintos métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e que o capaciten para acceder á formación superior ou ao futuro profesional de forma competente.

-A realización de tarefas complexas, de xeito que o alumnado teña que mobilizar un amplo conxunto de recursos e saberes para afrontar con éxito as diferentes situacións comunicativas e sexa quen de responder aos retos da sociedade do século XXI, que require persoas cultas, críticas e ben informadas.

-O deseño de proxectos significativos para o alumnado, baseados en contextos recoñecibles, que teñan en conta, se for posible, as súas vivencias particulares e o reforzo do seu compromiso co desenvolvemento sostible, a defensa dos dereitos humanos e a convivencia igualitaria, inclusiva, pacífica e democrática. A análise do sexismo na publicidade, a comparación de escenas de películas, a elaboración de trípticos... servirían como exemplos que hai que seguir.

-O traballo cooperativo, coa proposta de tarefas nas que o alumnado debe regular a súa conduta e a súa capacidade para se relacionar cos demais, estimulando o respecto crítico a outros puntos de vista, o recoñecemento dos propios valores e limitacións, a adaptación ás necesidades colectivas, a asunción de responsabilidades e o respecto ás normas acordadas. Alén diso, o traballo colaborativo en proxectos debe potenciar que cada persoa teña os seus tempos e os seus espazos de recoñecemento da súa valía persoal e da súa capacidade de contribuir a desenvolver a actividade, reforzando así a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade.

-A énfase na atención á diversidade, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en practica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades ou de tarefas de ampliación para aquel alumado que precise afondar máis nos contidos.

-Uso de estratexias para traballar transversalmente a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o fomento da creatividade, do espírito científico e do emprendemento. A adquisición destas destrezas pode acadarse a través da lectura de distintos tipos de textos, da súa comprensión e da reflexión arredor deles.

-O desenvolvemento gradual e progresivo dos obxectivos e dos contidos de maneira que, alén de incrementar a dificultade dos procesos e situacións comunicativas, tamén se vaian adquirindo habilidades máis complexas que propicien a aprendizaxe individual e autónoma.

-A potenciación da reflexión interlingüística, centrada especialmente na lingua galega e portuguesa. Buscamos a intercomunicación nos dous idiomas con actividades que favorezan a adquisición doutras habilidades que, como a mediación, poden resultar moi útiles na futura traxectoria profesional da mocidade galega. Con este fin, os centros educativos, a través do profesorado de Lingua Galega, o equipo de dinamización da lingua galega, a biblioteca ou outros departamentos así como a través de programas internacionais, poderán promover actuacións que, de xeito presencial ou virtual, propicien os intercambios lingüísticos entre o alumnado galego e lusófono (encontros, concursos, festivais...).

-Traballo interdisciplinario e a coordinación con outros departamentos e equipos do centro, especialmente co equipo de dinamización da lingua galega e o equipo de biblioteca como mellor vía para promover actuacións tanto de xeito presencial como virtual: saídas didácticas, exposicións, espectáculos...

-A proposta de lectura de obras que, alén de ampliar os ámbitos de coñecemento do alumnado e de melloraren o seu nivel de capacidade verbal, promovan a defensa de valores socioculturais e éticos (dereitos humanos, conciencia ambiental, benestar animal...).

-A recomendación de lecturas en soportes variados, enmarcando as obras nos xéneros literarios e evitando a memorización descontextualizada dun conxunto de características, autores e títulos de obras.

-A énfase nas estratexias que fomenten a oralidade e as competencias activas co fin de que o alumnado adquira os recursos necesarios para se expresar correctamente nunha ampla variedade de situacións comunicativas (espontáneas ou planificadas) e de contextos (formais e informais). Entre o amplo abano de actuacións que contribúen ao desenvolvemento desta destreza, están o cinema, as dramatizacións e representacións teatrais, a radio coas súas múltiples posibilidades (informativos, publicidade, teatro radiofónico...), a música (rap, poemas musicados...) e todo tipo de iniciativas en formato audiovisual.

-O cultivo da sensibilidade estética e cultural do alumnado para que sexa quen de apreciar a beleza das obras literarias e para fomentar o enriquecemento do seu acervo cultural e das súas posibilidades de expresión, a través, por exemplo, da realización de exposicións, comentarios, adaptacións audiovisuais de relatos etc.

-O desenvolvemento da competencia dixital en lingua galega a través das TIC e o coñecemento de recursos dixitais que faciliten a procura de información, a revisión dos textos e a súa posterior divulgación, sempre respectando os dereitos da propiedade intelectual.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Recursos impresos: Libro del alumnado (LINGUA E LITERATURA, 3º ESO, ED. XERAIS)
Libro dixital do profesorado con recursos dixitais para cada unidade, ED. XERAIS
Aula Virtual do IES Fernando Blanco de Cee, curso de Lingua galega de 3º ESO
Banco de recursos en www.xerais.gal .
Beltrán Carballeira, Ramón X. (2019). Manual práctico de galego. Baía Edicións.
Diccionario Xerais castelán-galego de usos, frases e sinónimos (2007) Edicións Xerais de Galicia.
Dosil, Benxamín (2015). Escrita doada: consellos para redactar ben. Edicións Xerais de Galicia.

Feixó Cid, Xosé G. (2021). Gramática da lingua galega. Síntese práctica (6a Edición). Edicións Xerais de Galicia.
Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego, 2003 (edición revisada) RAG/ILG
Novo Folgueira, Paulino (1999). Dicionario de uso para a comunicación. Edicións Xerais de Galicia.
Pena Sánchez, Xosé Ramón (2002) Historia da literatura medieval galego-portuguesa. Sotelo Blanco.
Regueira, Xosé Luís (2010). Dicionario de pronuncia da lingua galega. A Coruña: Real Academia Galega.
Dicionario da Real Academia Galega (http://www.realacademiagalega.org/dicionario#inicio.do)

As aulas e a biblioteca son os lugares en que o alumnado ten ao seu alcance a maioría dos recursos e materiais do centro. A biblioteca ofrece, ademais, obras de lectura, libros de texto, mapas, revistas, xornais e recursos dixitais para consultar información, realizar traballos de investigación etc. Nestas dependencias imos dispoñendo de:

- Medios audiovisuais: ordenadores, pantallas dixitais, canón, impresoras...
- Recursos dixitais: dicionarios en liña, xornais dixitais e acceso a diversos portais da lingua (Portal da Lingua Galega, Portal das Palabras), blogs, aplicacións etc.
- Material bibliográfico: libros de lectura, libros de texto e de consulta, dicionarios en papel, xornais, revistas, mapas etc.

Tamén se debe contemplar, tal como se especifica no artigo 78 da Orde do 8 de setembro de 2021, a necesidade de materiais axeitados para a atención á diversidade. O centro dispón dunha equipación adecuada para todo o alumnado, mesmo para aquel que teña dificultades de accesibilidade ás súas instalacións (cadeiras de rodas, elevadores, escada rolante, muletas etc.). Se se precisa algún outro material complementario adaptado a este tipo de alumnado, será solicitado á Consellería a través dos informes correspondentes.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

O profesorado realiza unha avaliación inicial durante todo este principio de curso, que estes últimos cursos quizais se fan máis necesarias que nunca. De feito na Resolución do 17 de xuño de 2021 sinalase que este proceso comprenderá as seguintes accións que permitan identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa:

- a) Análise dos informes do curso anterior.
- b) Coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación educativa e emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Ambos aspectos foron examinados durante as primeiras semanas polo profesorado que constitúe este Dpto. didáctico. En canto ao apdo. b, traballamos en colaboración co Dpto. de Orientación, titores e o resto do profesorado que dá clase en cada un dos cursos que impartimos docencia.

As probas-cuestionarios iniciais realizados estaban deseñados para detectar as dificultades individuais e colectivas relacionadas coa materia de Lingua Galega e Literatura. Ao mesmo tempo, procuraban descubrir tamén as potencialidades do alumnado, as súas cualidades, preferencias e afeccións para aproveitelas e poñelas en relación coa metodoloxía e ao servizo do éxito das actividades que se han desenvolver.

A avaliación inicial consta de varias partes que contemplan a expresión oral, a fluidez e comprensión lectora, a expresión escrita e os aspectos referidos á historia da literatura, ao coñecemento da lingua e á sociolingüística que o profesorado acha convenientes. Co este fin non se realiza unha única proba, senón que se desenvolven unha serie de actividades durante as primeiras sesións do mes de setembro. No deseño das mesmas non falta unha sesión de presentación oral dos integrantes do grupo-clase e a lectura en voz alta dalgún texto que posteriormente servirá para traballar a comprensión e expresión escrita e outros aspectos.

Como xa se indicou anteriormente, na presente programación esta avaliación inicial serve, entre outras cousas, para detectar cales das catro destrezas lingüísticas básicas (entender, falar, ler e escribir) son as máis deficitarias para o alumnado e darlles prioridade no desenvolvemento do currículo. Tamén se emprega para diagnosticar posibles problemas individuais e deseñar as medidas de atención á diversidade que se consideren oportunas e factibles dentro da organización docente do centro.

No marco dunha educación inclusiva, que responda á atención á diversidade, é preciso favorecer unha visión interdisciplinar que posibilite unha maior autonomía docente para satisfacer as demandas dunha educación máis

personalizada e coas vías de comunicación entre a familia do alumnado e o centro de ensino sempre abertas. Neste sentido, o alumnado deberá poder lograr os obxectivos da etapa e alcanzar un desenvolvemento adecuado das súas competencias clave. Cando se detecten necesidades educativas específicas, o centro establecerá as medidas curriculares e organizativas necesarias coa fin de que o alumno/a poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais. Pero, cando se detecten outro tipo de carencias ou problemas no proceso de aprendizaxe, o/a docente deberá adecuar a metodoloxía, os instrumentos de avaliación e os criterios de cualificación ás necesidades do alumnado que non acade os resultados agardados na Avaliación Inicial.

Tras a realización desta Avaliación Inicial, segundo os resultados acadados polo alumnado participamos na proposta de estratexias a seguir nas xuntanzas de Pre-Avaliación dos grupos da ESO, que se celebraron hai unhas semanas. De maneira xeral, nos inicios de curso, o Dpto. de Orientación, tras todas estas xuntanzas e ante uns posibles resultados que amosen dificultades nalgún alumno ou alumna, marca unhas estratexias que deberán seguir estes pasos:

- Reunión co resto do profesorado do alumno/a para acordar medidas de reforzo conxuntas, especialmente co profesorado das Linguas, na procura dun tratamento integrado das mesmas.
- Información á familia do alumnado, procurando a súa participación na evolución do proceso educativo do seu fillo/a, buscando a súa colaboración nas medidas de reforzo que poidan posibilitar o seu progreso educativo.
- Entrevista co alumno/a ou co grupo de alumnos/as que deban recibir de forma individual ou conxunta medidas de apoio e/ou reforzo, buscando a implicación e colaboración dos mesmos e procurando espertar a súa curiosidade e o seu interese cara ao seu propio proceso de aprendizaxe.
- Proposta de tarefas de reforzo que incidan de xeito individual na resolución dos problemas de aprendizaxe que cada un presente ou proposta dunha tarefa conxunta se for o caso.
- Adecuación da metodoloxía desenvolvida na aula á diversidade do alumnado presente nela, procurando adecuar os proxectos, tarefas ou traballos de investigación programados ás necesidades deste alumnado, centrando a atención neles e pedíndolles a realización de tarefas de reforzo coa colaboración das súas familias.
- Adecuación dos Instrumentos de Avaliación á diversidade do alumnado con necesidade de reforzo educativo, convertendo as tarefas de reforzo en instrumentos de avaliación. Estas tarefas deberán incidir na comprensión e produción de todo tipo de textos.
- Adecuación dos Criterios de Cualificación á situación do alumnado con medidas de reforzo, para mellorar o rendemento da súa aprendizaxe.
- Centrar o proceso de aprendizaxe deste alumnado nas súas fortalezas, integrando os contidos mínimos para acadar unha avaliación positiva no desenvolvemento das competencias que mellor teña adquiridas.
- Incidir na Lectura como un instrumento básico de aprendizaxe, procurando a través dela o desenvolvemento de todas as competencias clave.
- Exixir uns hábitos de traballo adecuados para acadar un mellor rendemento académico, coa colaboración das familias do alumnado implicado.

As Tarefas de Reforzo e ou Apoio, así como as de Ampliación, se for o caso, serán deseñadas e elaboradas polo profesorado en cada momento, segundo as necesidades que descubra no proceso de aprendizaxe do seu alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	15	10	10	10	10	10	13	12	10	100
Proba escrita	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

1. Xerais:

1.1 Tal e como indica a ORDE do 3 de maio de 2023 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2023/24 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia., a sesión de avaliación final

do alumnado da educación secundaria obrigatoria deberá realizarse a partir do día 21 de xuño de 2024 e deberá coincidir coa sesión da derradeira avaliación parcial.

Polo tanto, segundo establece a devandita lei, terase en conta que:

- A sesión da terceira avaliación parcial de cada grupo e a súa sesión da avaliación final realizaranse a partir do día 21 de xuño.
- A sesión da terceira avaliación parcial de cada grupo coincidirá no tempo coa sesión de avaliación final do mesmo.
- Os centros deben garantir que os departamentos didácticos organicen a longo do curso, no seu caso, as distintas actividades de recuperación para o alumnado que non superara alguna parte dunha materia ou ámbito e, en todo caso, sempre antes da data establecida no centro para a terceira avaliación parcial e a sesión de avaliación final. O alumnado ten a obriga de asistir ás clases ata o 21 de xuño inclusive e o profesorado debe cumprir as súas funcións e o seu horario e darlle a debida atención educativa.

En primeiro lugar, segundo este Dpto. didáctico, cómpre destacar que se dará por aprobada cada unha das avaliacións, cando o alumno ou alumna acaden un mínimo dun 5 na cualificación global da mesma. En segundo lugar, queremos precisar que a materia, ao primaren nela contidos de tipo progresivo e acumulativo, avalíase dun xeito continuado, de maneira que non existirán as recuperacións. Así, en cada avaliación, estarán tamén presentes contidos doutras que se consideran troncais para superar esta disciplina. Isto permitirá que cada avaliación aprobada conleve recuperar a anterior, no caso de atoparse aquela suspensa. Evidentemente, esta materia obxecto de exame, presente nas probas, explicitaráselle previamente e con claridade ao alumnado, quen será coñecedor da mesma.

1.2. Para a cualificación en cada avaliación e a final do curso académico, teranse en conta todas as anotacións recollidas no Caderno de seguimento individual do alumnado, que servirán para acreditar o dominio dos contidos da materia que se demostraron en: chamadas de aula para intervir, tarefas realizadas, controis, exames, exposicións, traballos programados, libros de lectura e, en definitiva, na progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe. Serán tidos en conta tamén o comportamento, a asistencia proveitosa e activa ás clases alén do talento e comportamento amosados.

2. Específicos:

2.1. Para obter a nota en cada unha das tres avaliacións parciais, esta calcularase de acordo cos parámetros que se pormenorizan a continuación:

- Exames e probas, tanto orais como escritas, así como traballos elaborados que impliquen unha dedicación importante : 100% da nota.

Este apartado á súa vez divídese deste xeito:

- Obra de lectura : 20%
- Restantes contidos de Lingua e Literatura: 80%
- Participación activa e positiva na aula (realización de tarefas, intervencións e comentarios ...). Todo isto poderá servir para incrementar até un máximo de 1 punto a nota obtida despois de aplicar as porcentaxes anteriores.

Observacións relativas aos "traballos elaborados" e ás "obras de lectura":

* No que se refire a traballos elaborados, queremos precisar que os serán aqueles obrigatorios que supoñan certo grao de dificultade (comentario de textos, produción textual, produción audiovisual, investigación sobre un tema proposto, exposicións orais...). Estes engadidos, de se daren, serán incorporados ás Actas de Departamento e recolleranse na Memoria final de curso, explicitando o valor que acadan dentro do 80% marcado.

* As probas e/ou traballos escritos, audiovisuais ou de calquera outra índole, relativos ás obras de lectura, contarán cun 5 asegurado (Apto) sempre e cando se demostre a lectura/compreensión desa obra, pero @ alumn@ pode acadar unha cualificación que chegue ao 10 porque nelas estarán presentes a valoración da produción textual adecuada ás normas da corrección ortográfico-léxico-gramatical e da coherencia, así como a comprensión, a interpretación e o xuízo crítico acerca de certos aspectos da obra. Estas esixencias adaptaranse sempre ao nivel no que se atopen @ alumn@s.

2.2. Teranse en conta negativamente as faltas de ortografía e as incorreccións gramaticais á hora de valorar as probas e traballos realizados ao longo de todo o ano académico. Por cada falta de ortografía de tipo xeral, incorrección no ámbito textual ou erro gramatical que o alumno cometa nun exame ou control, seranlle restados 0,1 puntos. No caso da acentuación, aplicarase un desconto de 0,1 por cada tres acentos. Queda a criterio de cada docente establecer ou non un límite de puntuación que o alumno poida perder neste apartado.

2.3. Para a promoción a final de curso será necesario acadar un mínimo dun 5 na cualificación global da proba ou probas da 3ª avaliación. Estas probas celebraranse con tempo suficiente para establecer as recuperacións finais, de seren necesarias. Nesa proba ou probas de recuperación final do curso, de ser o caso, poderán estar presentes as obras de lectura non aprobadas durante o mesmo.

O período abranguido entre a proba ou probas formais destinadas a calcular a nota da terceira avaliación e o final de curso dedicarase a actividades de apoio, reforzo, recuperación e ampliación na que se verá involucrado tanto o alumnado pendente de recuperar como o alumnado xa aprobado. Como sinalamos máis abaixo en ambos casos poderán ver mellorada a súa nota.

2.4. O procedemento a seguir para calcular as cualificacións da avaliación final, tras estaren realizadas as probas de recuperación final, de seren precisas, apoiaranse nestas pautas:

a) Alumnado suspenso na 3ª avaliación e que ten que asistir ao exame final: nota acadada no exame final.

b) Alumnado xa aprobado na 3ª avaliación:

- Se suspendera algunha das anteriores, só se terá en conta a cualificación aprobada da 3ª.

- Se tiña as anteriores aprobadas, procederase a facer unha media das tres.

- Nos dous casos, para esa nota final, todo este alumnado poderá subir até un máximo de 1 punto por traballo realizado na Aula e/ou na casa que responda ás propostas de tarefas levadas a cabo no tempo transcorrido entre a proba da 3ª avaliación e o remate das clases.

3. Outros aspectos a contemplar para o proceso de cualificación do alumnado:

Se algún alumno non se presentase a algún exame ou control, do tipo que sexa, ou non entregase un traballo na data sinalada, ha de presentar un xustificante médico ou ben algunha proba que o profesor ou profesora correspondente considere xustificativa de tal ausencia. De non ser así, a cualificación que se lle porá ao alumno será a de cero (0).

A utilización exclusiva e preferente dunha lingua que non sexa a galega na maior parte das intervencións orais da aula, influirá negativamente no apartado de cualificacións que está relacionado coa participación activa na clase. Alén disto, a realización dunha proba, exame ou traballo nunha lingua distinta ao galego de forma exclusiva ou maioritaria, implicará un cero (0) nas devanditas entregas.

De darse a situación de que un alumno sexa sorprendido copiando ou empregando calquera caste de medio fraudulento na realización de probas, actividades e exames implicará a obtención automática dun cero (0) como cualificación desa tarefa ou proba.

Critérios de recuperación:

As probas da 3ª avaliación celebraranse con tempo suficiente para establecer as recuperacións finais, de seren necesarias. Nesa proba ou probas de recuperación final do curso, de ser o caso, poderán estar presentes as obras de lectura non aprobadas durante o mesmo.

O período abranguido entre a proba ou probas formais destinadas a calcular a nota da terceira avaliación e o final de curso dedicárase a actividades de apoio, reforzo, recuperación e ampliación na que se verá involucrado tanto o alumnado pendente de recuperar como o alumnado xa aprobado. En ambos casos poderán ver mellorada a súa nota. Os alumnos e alumnas suspensos, tras estaren realizadas as probas de recuperación final, de acadaren un mínimo dun 5, pasarán a ter recuperada a materia.

- Para esa nota derradeira, o alumnado poderá subir até un máximo de 1 punto por traballo realizado na Aula e/ou na casa que responda ás propostas de tarefas levadas a cabo no tempo transcorrido entre a proba da 3ª avaliación e o remate das clases. Evidentemente esta subida axustarase á calidade dos devanditos traballos e aos resultados acadados.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado que está matriculado este curso en 3º ESO non ten esta materia pendente de anos anteriores.

6. Medidas de atención á diversidade

As medidas de atención á diversidade enténdese como o conxunto de actuacións educativas dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, motivacións e intereses, ritmos e estilos de aprendizaxe e situacións persoais do alumnado. Estas medidas oriéntanse a alcanzar os obxectivos e as competencias establecidas para a ESO e réxense polos principios de equidade, calidade e igualdade de oportunidades, non discriminación, integración, accesibilidade e cooperación da comunidade educativa.

Segundo o artigo 49 da Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación, as administracións educativas asegurarán os recursos necesarios para que os alumnos e alumnas que requiran unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por atraso madurativo, por trastornos do desenvolvemento da linguaxe e a comunicación, por trastornos de atención

ou de aprendizaxe, por descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe, por atoparse en situación de vulnerabilidade socioeducativa, polas súas altas capacidades intelectuais, por terse incorporado tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, poidan acadar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado».

Realizada xa a xuntanza co Depto. de Orientación e as profesoras Pedagogía Terapéutica do alumnado, e realizadas así mesmo probas de avaliación inicial, propuxéronse as correspondentes actuacións de seguimento e atención ao mesmo. Cómpre sinalar que, no que atinxe ao grupo de 3º de ESO, infórmase da necesidade de realizar AC a dous alumnos. O Dpto. de Orientación marcou, así mesmo, liñas de actuación para alumnado con diferentes necesidades educativas, e comentáronse e explicáronse diferentes particularidades para ter en conta desde o inicio de curso. Evidentemente, de se atoparen algunhas situacións específicas sobre as que actuar, faranse actividades especificamente deseñadas para cada caso.

No caso do alumnado con AC, así como nos outros casos nos que se precisen atencións personalizadas e específicas, seguiranse as pautas necesarias para a súa atención individual e adaptada ás súas necesidades, sempre en contacto coas profesoras de PT.

Estas liñas de actuación individual contemplan diversas medidas entre as que destacamos:

- A flexibilización do currículo no alumnado con AC.
- A adaptación metodolóxica, simplificando enunciados cando fose preciso, elaborando materiais de reforzo adaptados e/ou reforzando contidos e actividades.
- Atención individual en aula co profesorado PT.
- Observación e actuación directa co alumnado que presenta dificultades e necesidades especiais.

Cómpre lembrar a existencia dun plan específico personalizado para o alumnado que debe permanecer un ano máis no mesmo curso, obrigada polo artigo 52 da Orde do 8 setembro de 2021 de atención á diversidade incluírá os seguintes apartados:

- a) Identificación da alumna ou do alumno.
- b) Relación das necesidades educativas que motivaron a repetición do curso.
- c) Medidas ordinarias aplicadas no curso anterior.
- d) Estratexias metodolóxicas que se utilizarán no seu desenvolvemento.
- e) Recursos necesarios para o desenvolvemento do plan.
- f) Se for o caso, oferta de medidas extraordinarias.
- g) Acreditación da información á familia.

En cada sesión de avaliación farase o seguimento do plan específico personalizado e, se for necesario, realizaránselle os axustes que procedan. Ao final do curso, na mesma sesión de avaliación, informarase sobre o seu desenvolvemento e o seu aproveitamento.

Canto ás medidas de aula, segundo se poidan observar necesidades que así o requiran, é o profesorado, co asesoramento e colaboración do Dpto. de Orientación, quen debe planificar outras estratexias e actividades, atendendo as pautas indicadas polo Departamento sinalado, que faciliten a integración das alumnas e alumnos con necesidades específicas e axuden á consecución dos obxectivos previstos; entre estas medidas cabe salientar:

- Traballo en proxectos que faciliten a integración.
- Tarefas en grupo (agrupamentos variados e flexibles).
- Recursos complementarios de reforzo e ampliación, orientados ao perfil do alumno.
- Utilización dos materiais de diversificación que inclúen os proxectos editoriais.
- Control de apuntamentos, axenda e asemade recordatorio da entrega de tarefas, datas de controis, etc.
- Atención especial nos exames: marcar claramente e mesmo destacar- as preguntas e as diferentes ordes, controlar que se entenden as instrucións, tempo extra, etc.
- Lecturas guiadas nos temas de contidos - na aula ou fóra dela - coas anotacións oportunas, esquemas, resumos, etc.
- Tarefas de recuperación adaptadas.
- Potenciación de actividades voluntarias para alumnos con intereses ou capacidades altas.
- Outras que o profesorado e/ou equipo docente considere para cada caso concreto.

En todo o proxecto, tanto nos recursos impresos como nos recursos dixitais, combinaranse procesos cognitivos variados, adecuándonos aos diversos estilos de aprendizaxe do alumnado.

Os exercicios, actividades e tarefas propostas deseñáronse para contribuír a que o alumnado adquira as aprendizaxes de maneira progresiva, partindo da reprodución e o coñecemento, até procesos cognitivos que contribúen a aprendizaxes máis profundas a partir das tarefas propostas.

Cómpre indicar que o libro de texto, así como outros materiais que introducimos na Aula Virtual, achegan actividades de aprendizaxe como as que referimos máis arriba, por exemplo:

- Bancos de textos que ofrecen maior diversidade.
- Amplo abano de actividades graduadas en diferentes niveis de dificultade.
- Fichas de afondamento, para o alumnado que pode ir máis alá do nivel medio da aula ou que manifesta un interese especial.
- Material complementario destinado ao reforzo e á ampliación.

O Departamento de Lingua e Literatura Galega, sempre que sexa posible e que o permita a dispoñibilidade horaria do profesorado adscrito ao mesmo, participará no proceso de atención á diversidade e favorecerá a implantación e funcionamento de todas as medidas que dentro da organización académica do centro se poidan levar a cabo para atender as necesidades do alumnado.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - ET.1 - a comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - ET.2 - a expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - ET.3 - a comunicación audiovisual			X			X		
ET.4 - ET.4 - a competencia dixital			X			X		
ET.5 - ET.5 - o emprendemento social e empresarial							X	
ET.6 - ET.6 - o fomento do espírito crítico e científico	X		X		X	X	X	X
ET.7 - ET.7- a educación emocional e en valores			X			X		
ET.8 - ET.8- a igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - ET.9- a creatividade		X	X		X	X	X	

	UD 9
ET.1 - ET.1 - a comprensión lectora	X
ET.2 - ET.2 - a expresión oral e escrita	X
ET.3 - ET.3 - a comunicación audiovisual	X
ET.4 - ET.4 - a competencia dixital	X
ET.5 - ET.5 - o emprendemento social e empresarial	

	UD 9
ET.6 - ET.6 - o fomento do espírito crítico e científico	X
ET.7 - ET.7- a educación emocional e en valores	
ET.8 - ET.8- a igualdade de xénero	X
ET.9 - ET.9- a creatividade	X

Observacións:

A materia de Lingua galega e Literatura é unha disciplina privilexiada para o traballo dos elementos transversais. Esta disciplina prima as actividades de comprensión lectora, a expresión oral e escrita, de comunicación audiovisual, coas tecnoloxías da información e da comunicación como ferramentas imprescindibles para o proceso de ensino-aprendizaxe. As actividades relacionadas coa sociolingüística e a literatura son favorecedoras do emprendemento e a educación cívica. Ademais, o propio deseño do libros de texto que se usarán en cada curso explicitan actividades en relación cos criterios de avaliación e os indicadores de logro referidos á igualdade efectiva entre homes e mulleres. O coñecemento e a análise da situación sociolingüística e das diferentes etapas da historia da lingua e da literatura promoven a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social. Como exemplos sobranceiros podemos poñer os contidos curriculares e as actividades relacionadas coas obras literarias dos autores e autoras da Ilustración, dos precursores do Rexurdimento e coas figuras de Curros, Pondal e Rosalía. En particular, o estudo da traxectoria e da obra literaria da autora dos Cantares gallegos e o achegamento á sociedade e á literatura medievals facilitarán, por exemplo, a reflexión sobre estereotipos que supoñen discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero. Favorécese así a visibilidade da realidade homosexual e todas aquelas opcións diferentes da convencional heterosexual. A organización e o desenvolvemento curricular procura a participación do alumnado en actividades que permitan afianzar aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico. Verase en actividades como recitais, representacións teatrais, debates, contacontos, xornadas sobre aspectos culturais, clubs de lectura, revistas e publicacións, etc.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1º TRIMESTRE: SAMAÍN	Colaboración co grupo de teatro do centro que levará a cabo unha representación de relatos de terror, que se desenvolverá na Biblioteca do noso centro. Precisamente temos neste grupo de 3º unha integrante dese grupo teatral, mais todo o grupo asistirá á representación e poderá participar na adecuación e ambientación do espazo, procurando crear unha atmosfera máis acaída para este tipo de escenificacións.			
2º TRIMESTRE: RECITAL POÉTICO	Recital poético no espazo exterior do centro de poemas do Rexurdimento escollidos polo propio alumnado, aconsellados e dirixidos pola súa profesora.			

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3º TRIMESTRE: LETRAS GALEGAS	Palabras penduradas. Participación nunha actividade que leva anos desenvolvendo o Dpto. de Normalización Lingüística relacionado con destacar palabras escollidas polo propio alumnado e que se pendurarán en lugares ben visibles do centro (corredores, escaleiras, entradas ao centro...)			

Observacións:

Considérase de vital importancia a inclusión de determinadas actividades complementarias ou paralelas á aula, que percibimos como absolutamente integradas no concepto de escola ou de aula aberta.

As actividades irán encamiñadas a reforzar a formación humanística, cultural, cívica e intelectual do alumno e da alumna. Considerando así mesmo que o noso Centro pertence a unha comarca con escasas manifestacións culturais polo seu carácter de periferia, a realización destas resulta aínda máis urxente e necesaria se cabe.

Tendo en conta que algunhas actividades son conxunturais, o departamento pretende realizar polo menos as seguintes actividades didácticas complementarias:

- Viaxes culturais a algunha cidade galega para a visita dalgunha exposición, representación teatral, filme cinematográfico e itinerario didáctico pola cidade.
- Aproveitamento do espazo interior e exterior do noso instituto, dada a súa alta valía histórica, cultural, arquitectónica e natural. Para favorecer a integración neste privilexiado espazo e fomentar unha educación achegada ao medio natural, impartirase nalgunhas ocasións docencia directa no espazo exterior do noso instituto.
- Itinerarios didácticos por vilas e lugares da nosa comarca, para fomentar o coñecemento da realidade máis cercana.

O espírito de interdisciplinidade será prioritario á hora da planificación e realización destas e doutras actividades. Neste sentido, tamén é preciso lembrar que o Departamento traballa de forma unida e coordinada co Equipo de Biblioteca (os membros do Departamento forman parte do Equipo), do Grupo de Teatro e do ENDL.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
1. Propiciouse un ambiente motivador na aula. .
2. Respectouse o alumnado e demostrouse sensibilidade ante os seus problemas e as súas diferenzas tanto culturais, como de procedencia.
3. Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumnado e aplicáronse os protocolos correspondentes.
4. Logo de realizarse a avaliación inicial e de recibir a información transmitida polo Departamento de Orientación, mantívose o seguimento personalizado de todo o alumnado ao longo do curso.
5. O alumnado foi informado detalladamente dos criterios e instrumentos de avaliación, cualificación e puntuación establecidos.
6. As explicacións foron claras e amenas e as exemplificacións sinxelas e comprensibles.
7. Respectouse a puntualidade á hora de entrar na aula e mostrouse unha actitude entusiasta e dinámica.)
8. O profesorado mantívose actualizado tanto no que se refire a aspectos didácticos xerais e específicos da súa materia como no ámbito das novas tecnoloxías
9. Existiu un seguimento continuo da programación didáctica ao longo do curso e realizáronse as modificacións e adaptacións necesarias.

10. Estableceuse unha comunicación fluída e constante con outros departamentos, equipos e grupos de traballo específicos (EDLG, Biblioteca, Club de Ciencia etc).
11. Estableceuse unha comunicación continuada co alumnado imposibilitado para asistir temporalmente ao centro: atención domiciliaria, hospitalización etc., a través da aula virtual ou doutras comunicacións telemáticas.
12. Consegúronse adecuar as unidades didácticas á temporalización indicada e desenvolvéronse as actividades propostas de acordo á súa temporalización.
13. Mantívose a coherencia entre obxectivos, contidos, criterios de avaliación e niveis de desempeño mínimos.
14. Os procedementos, criterios e instrumentos de avaliación utilizados foron os adecuados.
15. Empregouse unha metodoloxía precisa e variada, con uso de materiais diversos.
16. Propuxéronse e concretáronse actividades de seguimento para atender a diversidade do alumnado: NEAE, repetidores/as, ACS, reforzos.
17. Participouse no Plan lector do centro e en actividades programadas por outros grupos ou equipos docentes (EDLG, Equipo de Biblioteca etc.).
18. Asistiuse ás reunións de departamento achegando ideas, información e modificacións á PD, avaliando os resultados das avaliacións do alumnado e propondo estratexias de mellora.
19. Analizouse a cualificación do alumnado e valoráronse as porcentaxes de alumnado que superou e non superou a materia.
20. Potenciouse a participación, o diálogo e a reflexión dentro da aula.
21. As probas de avaliación foron corrixidas no prazo establecido, entregadas ao alumnado para analízalas e comentalas na clase.
22. Mantívose contacto regular coas familias para seren informadas de todo o proceso de ensino-aprendizaxe das fillas ou fillos.
23. Pasóuselle ao alumnado un cuestionario-enquisa a respecto da práctica docente do profesor ou profesora.
24. Fomentouse que o alumnado utilizase a lingua galega habitualmente na clase co profesor ou profesora e cos seus compañeiros e compañeiras.

Descrición:

Resulta fundamental que o profesorado posúa ferramentas e empregue procedementos útiles para avaliar o proceso do ensino e a súa práctica docente. Esta valoración efectúase, tal e como indica a normativa vixente, a través duns indicadores de logro "o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes".

Estes indicadores xiran arredor de tres aspectos: o referente á actitude profesional dentro da aula, ao coñecemento e á actitude a respecto do alumnado e ao cumprimento do establecido na programación didáctica.

Os devanditos indicadores de logro valoráranse nunha escala de 0 a 10, e os seus resultados deben ser inseridos dentro da memoria final.

Para recompilar información e elaborar os indicadores de logro poderanse utilizar os cuestionarios que lle foron proporcionados ao alumnado, mesmo ao final de cada trimestre e ao remate do curso.

Todos estes datos formarán parte de memoria final e deben terse en conta para que se poidan corrixir as deficiencias detectadas na PD do próximo curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

En primeiro lugar e antes de nada, quixeramos sinalar que para a elaboración da programación didáctica partiuse do seguimento das directrices establecidas pola Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP). Alén diso, tivéronse en conta as propostas de mellora existentes na memoria do curso anterior. A todo isto sumamos que a estrutura da mesma inclúe os apartados que recolle a Resolución do 26 de maio de 2022.

Resulta obvio que cómpre realizar un seguimento da propia Programación Didáctica. Esta debe ser un documento

completo, pero tamén flexible, para servir de ferramenta útil no proceso de ensino-aprendizaxe. A súa concreción variará en función de diversas circunstancias, especialmente das características e necesidades educativas do alumnado concreto co que se traballe en cada curso. Para isto levaranse a cabo análises e valoracións, así como propostas de mellora en diferentes momentos do curso.

A principios do mesmo, a avaliación inicial ofrecerá uns valiosos datos para modificar os aspectos da presente Programación Didáctica que se consideren oportunos, co obxecto de axustarse á realidade do alumnado co que se traballará.

Nas reunións de Departamento realizarase periodicamente un seguimento do desenvolvemento da mesma. Para iso teranse en conta tanto a consecución dos obxectivos como o desenvolvemento das actividades.

Cada trimestre, despois de coñecer os resultados do alumnado e como estes se concretan nas cualificacións, será o momento de facer unha valoración do desenvolvemento da programación e planificar as accións educativas que se consideren oportunas, co obxectivo de atender de maneira especial os aspectos en que o alumnado presente maiores dificultades.

Outro momento fundamental para a avaliación da presente Programación Didáctica será o final do curso. Para esta terase en conta, en primeiro lugar, o grao de cumprimento da propia Programación. En segundo lugar, valoraranse os resultados globais do alumnado. Para que a avaliación sexa máis completa, terase en conta o grao de satisfacción do profesorado coa mesma. Deste proceso avaliativo extraeranse as propostas de modificación e mellora para a Programación Didáctica do vindeiro curso. Potenciaranse os aspectos que ofrezan mellores resultados e maior satisfacción, ao mesmo tempo que se atenderán especialmente aqueles en que o alumnado presente maiores carencias ou dificultades.

Serán, por tanto, documentos complementarios a este ao longo do curso as Actas de Departamento, así como ao final a súa Memoria. Nestes aparecerán recollidas as medidas de revisión, adaptación, corrección, modificación, etc. que sufra esta Programación en calquera dos seus apartados no presente curso académico. Estes perfilarán de maneira definitiva o grao de cumprimento do que esta recolle neste comezo de curso. Finalmente, ha de terse presente que o deseño das probas, os criterios de cualificación e promoción, así como os exames das distintas avaliacións ordinarias e extraordinarias virán tamén marcadas por estas modificacións.

En canto á Memoria do curso pasado, esta incorporaba un apartado coa seguinte epígrafe: "Modificacións propostas na Memoria do curso anterior". Estas tivémolas en conta para a elaboración desta PD e podémolas concretar deste xeito:

- De maneira xeral, nos cursos da ESO propónse un reforzo dos estándares de aprendizaxe relativos á comunicación oral, dadas as carencias observadas no alumnado nos últimos anos, nos que cada vez é máis inusual a presenza de galegofalantes.

9. Outros apartados